

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงผลของการเล่าเรื่องหนังสือที่มีต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนอนุบาลสามเสน สมมติฐานคือ การเล่าเรื่องหนังสือมีผลทำให้อัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนอนุบาลสามเสนเพิ่มขึ้น

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ โรงเรียนอนุบาลสามเสน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นประถมปีที่ ๓ แบ่งออกเป็น ๔ ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมดของชั้นนี้มี ๑๔๕ คน นักเรียนทุกคนมีอายุระหว่าง ๘ - ๙ ปี สามารถในการเรียนโดยเฉลี่ยแต่ละห้องเท่ากัน เนื่องจากการจัดแบ่งนักเรียนไว้วิธีจัดเด็กนักเรียนที่ เก่ง ปานกลาง และพอใช้ ให้อยู่แต่ละห้องในอัตราที่เท่ากัน ทำการแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยการจกฉลาก ๒ ห้องแรกที่จับขึ้นมาได้ ซึ่งได้แก่ห้อง ๑ และห้อง ๓ เป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งทั้ง ๒ ห้องมีนักเรียนรวมกันทั้งหมด ๕๓ คน ส่วน ๒ ห้องที่เหลือให้เป็นกลุ่มควบคุมซึ่งได้แก่ห้อง ๒ และห้อง ๔ มีนักเรียนรวมกันทั้งหมด ๕๒ คน

การเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อัตราการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จากห้องสมุดของโรงเรียนช่วงเวลาก่อนการทดลอง ๑ เดือน และช่วงเวลาหลังการทดลอง ๑ เดือน โดยถือว่าการยืมแต่ละครั้งแทนการอ่านของนักเรียนแต่ละครั้งด้วย เนื่องจากไม่สามารถที่จะเก็บข้อมูลการอ่านที่แท้จริงของนักเรียนในแต่ละครั้ง

รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้ สร้างขึ้นเป็นกระสวนสี่เหลี่ยมซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ช่องด้วยกัน

	ก่อน	หลัง
กลุ่มควบคุม		
กลุ่มทดลอง		

ให้ ก. เป็นกลุ่มควบคุมซึ่งได้แก่ห้อง ๒ และห้อง ๔ กลุ่มควบคุมนี้มี ๒ ช่อง คือ ช่อง ๑ และช่อง ๒ แต่ละช่องหมายถึงช่วงเวลาที่ได้รับข้อมูลของกลุ่มควบคุมในการวิจัย ก ในช่องที่ ๑ คือช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล (อัตราการยืมหนังสือ) ของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง และ ก ในช่องที่ ๒ คือช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล (อัตราการยืมหนังสือ) ของกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง ให้ ข เป็นกลุ่มทดลองซึ่งประกอบด้วย ๒ ช่องเช่นกัน ข ช่องที่ ๑ คือช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล (อัตราการยืมหนังสือ) ของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง และ ข ในช่องที่ ๒ คือช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล (อัตราการยืมหนังสือ) ของกลุ่มทดลองภายหลังการทดลอง

รูปแบบของการวิจัยสามารถที่จะอธิบายในรูปของแผนภูมิได้ดังนี้

กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	0	ภายหลังการทดลอง
Control group	pretest		posttest
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	X	ภายหลังการทดลอง
Experimental	pretest		posttest

- 0 ไม่ได้ทำการเล่าเรื่องหนังสือ
- X ทำการเล่าเรื่องหนังสือ

ข้อจำกัดในการทดลองเล่าเรื่องหนังสือ

เนื่องจากกลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่จะได้รับการเล่าเรื่องหนังสือมีจำนวนเด็กมากทำให้ไม่สะดวกในการเล่าเรื่องหนังสือพร้อมกันจึงได้แยกเล่าตามห้อง โดยเล่าให้ห้อง ๑ ฟังก่อนแล้วจึงเล่าให้ห้อง ๒ ฟังต่อไปทันที ถึงแม้ผู้เล่าพยายามที่จะใช้การเล่าในแต่ละครั้งเหมือนกันที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ก็มีข้อจำกัดหลายข้อที่ไม่สามารถทำให้การเล่าเหมือนกันได้โดยสิ้นเชิง เช่น การใช้คำพูดบางคำอาจจะไม่เหมือนกัน แต่โดยส่วนใหญ่ครั้งที่ เป็นใจความสำคัญผู้เล่าได้พยายามที่จะใช้คำพูดที่เหมือนกัน นอกจากนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับนักเรียนที่ฟังด้วยว่ามีปฏิกริยาตอบโต้อย่างไรบ้าง บางครั้งนักเรียนบางคนสนใจบางเรื่องเป็นพิเศษ และพยายามซักถามรายละเอียด ทำให้ผู้เล่าจำเป็นที่จะต้องพูดถึงเรื่องนั้นมากกว่าที่เตรียมมา ในขณะที่เด็กนักเรียนอีกห้องหนึ่งให้ความสนใจในเรื่องเดียวกันน้อยกว่าแต่ให้ความสนใจในเรื่องอื่นมากกว่า ผู้เล่าต้องพยายามตอบหรือพูดถึงเรื่องที่นักเรียนถามเท่าที่จำเป็น และพยายามพูดถึงเรื่องนั้น ๆ กับอีกห้องหนึ่งให้ได้ความเท่ากัน แต่ถึงแม้จะได้พยายามควบคุมความแตกต่างในการเล่าเท่าไรก็ตาม ก็ยังคงมีข้อแตกต่างในการเล่าอยู่บ้าง ซึ่งจุดอ่อนข้อนี้ อาจจะแก้ไขได้โดยการเล่าเรื่องหนังสือลงในเทปเสียง แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการใช้เทปอาจจะไม่ดึงดูดความสนใจเด็กเท่ากับการเล่าสด จึงยังคงใช้การเล่าสดให้เด็กฟัง

การดำเนินการวิจัย

๑. เลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ด้วยวิธีจับฉลาก สองห้องแรกที่จับขึ้นมาได้คือ ห้อง ๑ และห้อง ๓ มีจำนวนนักเรียนรวมกันทั้งหมด ๕๓ คน เป็นกลุ่มทดลอง ส่วน ๒ ห้องที่เหลือ คือห้อง ๒ และห้อง ๓ ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด ๕๒ คน เป็นกลุ่มควบคุม

๒. ทำการทดสอบก่อน (pretest) โดยการเก็บสถิติการยืมหนังสือของกลุ่มประชากรทั้งหมดเป็นเวลา ๑ เดือนก่อนการทดลอง โดยให้ยืมเขียน ชื่อ นามสกุล ห้องเรียน ชื่อหนังสือที่ยืม วันกำหนดส่ง ลงในสมุดบันทึกการยืมซึ่งจัดทำขึ้นเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๓. กำหนดรายชื่อหนังสือที่จะใช้ในการทดลองจำนวน ๒๐ รายชื่อ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

- ๓.๑ เป็นหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดไม่น้อยกว่ารายชื่อละ ๓ เล่ม
- ๓.๒ มีเนื้อเรื่องเหมาะสมแก่ความต้องการของเด็ก เป็นเรื่องที่เด็กสนใจ ใฝ่ค้น เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ นิทานอธิบายเหตุ เพนินยาย เรื่องที่ให้ความเพลิดเพลิน และสนองความอยากรู้อยากเห็น เป็นหนังสือที่อยู่ในระดับที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย ภาษาง่าย กระต๊กรัก สำนวนแจ่มแจ้ง ประโยคไม่ยาว และไม่ซับซ้อน เนื้อหาไม่ยาว
- ๓.๓ หนังสือที่มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ แต่อัตราการขีมน้อย
- ๓.๔ ลักษณะรูปเล่มจูงใจให้อ่าน ตัวพิมพ์ชัดเจน การจัดหน้ากระจ่างตา ภาพประกอบเป็นภาพสี เข้ากับเนื้อเรื่อง ภาพมีความเคลื่อนไหว

หนังสือที่อยู่ในเกณฑ์และได้รับคัดเลือก ๒๐ รายชื่อ เรียงตามลำดับการเล่าให้เด็กฟัง (รายละเอียดอยู่ในข้อ ๔) ดังนี้

๑. เทากับหงส์
๒. เด็กชายควงเช่าเมือง
๓. ทะเพียนคำ
๔. ลูกเบ็คนอยซีเห่
๕. ยอดลึง
๖. เจ้าหญิงนิทรา
๗. ตันถั่ววิเศษ
๘. ลาโจ
๙. สามสือยากเป็นเสื่อ
๑๐. เจ้าคุณตาละเปา
๑๑. กระจกกายแหยเสื่อ
๑๒. ทำไมจรเข้จึงไม่มีตีน
๑๓. กระจกกายเจ้าโทโส
๑๔. มกคทะนอยทำไมจึงมีพิษที่ก้น

- ๑๕. คางคกทำไมจึงนอนห้อยหัว
- ๑๖. นกเคาแมวและคางคก
- ๑๗. ผนจา
- ๑๘. หยากน้ำฝน
- ๑๙. เหตุที่เงาะฉมหมึก
- ๒๐. สุภามิกไทย

๘. เล่าเรื่องหนังสือกับเด็กกลุ่มทดลอง จากหนังสือที่กำหนดในข้อ ๓ จำนวน ๑๐ รายชื่อแรก ใช้เวลา ๑๕ นาที เว้นระยะเวลา ๒ สัปดาห์ เพื่อให้เด็ก ได้มีเวลาติดตามอ่านหนังสือที่แนะนำ เล่าเรื่องหนังสือจากหนังสือ ๑๐ รายชื่อที่เหลือ กับเด็กกลุ่มเดิม เหตุผลที่ทำให้ต้องแบ่งการเล่าเรื่องหนังสือออกเป็น ๒ ครั้ง เพราะ ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือจำนวน ๒๐ รายชื่อเป็นจำนวนมากเกินไปในการที่จะเล่าในครั้ง เดียว การเล่าเรื่องหนังสือแต่ละครั้งกระทำดังนี้

ครั้งที่ ๑ เริ่มต้นด้วยการเล่านิทานซึ่งจะโยงไปยังหนังสือ ๑๐ เรื่องที่ จะเล่า ซึ่งในครั้งนี้นำหนังสือภาพทั้ง (pop - up) เรื่องบูบี้ทองแค้นมหัศจรรย์ เล่า ให้เด็กฟัง เนื้อเรื่องของนิทานเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กหญิงคนหนึ่ง ชื่อจูปแจง โค้บ กับนางฟ้า และขอให้นางฟ้าพาไปเที่ยว นางฟ้าโค้บพาจูปแจงไปเที่ยวยังเมืองหนังสือ แต่ปรากฏว่าในเมืองนั้นผู้ชายชาวเมืองโค้บพากันหนีออกไปนอกเมืองกันหมด เพราะชาว เมืองต่างก็กลัวสัตว์ประหลาดชื่อบูบี้จะมาทำอันตราย อันที่จริงบูบี้เป็นสัตว์ประหลาดที่ ไม่ทำอันตรายใคร แต่ที่มาเมืองนี้ก็เพราะต้องการที่จะให้ชาวเมืองอ่านหนังสือนิทาน ให้ฟัง เพราะบูบี้อ่านหนังสือไม่ออก แต่เนื่องจากบูบี้มีรูปร่างใหญ่โตจึงทำให้ชาวเมือง กลัว เด็กหญิงจูปแจงรู้สึกสงสารบูบี้มาก จึงเล่านิทานให้บูบี้ฟัง ๕ เรื่องด้วยกัน แต่ใน การเล่าเรื่องหนังสือครั้งนี้ผู้เล่าได้พยายามดึงเรื่องนี้เข้ามายังเรื่องที่คุณเล่าจะทำการ เล่าเรื่องหนังสือกับเด็ก ด้วยการเปลี่ยนเรื่องเป็นว่าจูปแจงเล่านิทานให้บูบี้ฟังทั้งหมด ๑๐ เรื่อง และเล่าให้เด็กฟังว่ามีชื่อเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่องเกี่ยวกับอะไร นำ หนังสือมาให้เด็กชม และถึงตอนที่สนุกหรือน่าสนใจมาเล่าให้เด็กฟังโดยทิ้งตอนจบของ เรื่องไว้ เพื่อให้เด็กติดตามอ่านเอง

ครั้งที่ ๒ เริ่มค้นคว้าการเล่าเรื่องกระทายแห่เสื้อให้เด็กฟังตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งจากเรื่องนี้สามารถที่จะโยงไปยังเรื่องอื่น ๆ ได้ เนื่องจากเรื่องนี้มีกระทายและเสื้อเป็นตัวเอกของเรื่องและในตอนท้ายกระทายก็ได้ใช้ความฉลาดของตนหลอกรงเซให้ช่วยกระทายหนีจากเสื้อได้สำเร็จ จากจุดนี้ก็สามารถที่จะโยงไปยังนิทานเรื่องจระเข้ทำไมจึงไม่มีลิ้น และเรื่องกระทายเจ้าโทโส เพราะทั้งสองเรื่องต่างก็มีกระทายเป็นตัวนำของเรื่อง และจากเรื่องจระเข้ทำไมจึงไม่มีลิ้น ก็สามารถโยงไปยังนิทานอธิบายเหตุเรื่องอื่น ๆ คือ เรื่องมกตะนอยทำไมจึงมีพิษที่กิน ค้างคาวทำไมจึงนอนห้อยหัว เหตุที่เงาะแฉะหนิก ฝนจ๋าและหยากน้ำฝน และจากเรื่องค้างคาวทำไมจึงนอนห้อยหัวก็สามารถโยงไปยังเรื่องนกเค้าแมวและค้างคาว เพราะมีค้างคาวเป็นตัวนำของเรื่องเช่นกัน และสุดท้ายก็เป็นการโยงมายังเรื่องสุภานิเทศไทย ซึ่งเป็น การอธิบายสุภานิเทศต่าง ๆ เมื่อเอ่ยถึงหนังสือแต่ละชื่อเรื่องก็จะเล่าเรื่องให้เด็กฟังว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ยกเอาตอนที่น่าสนใจออกมาเล่าให้ฟัง โดยทิ้งตอนท้ายของเรื่องให้เด็กติดตามอ่านเอง สำหรับกลุ่มควบคุมจะไม่มีการเล่าเรื่องหนังสือหรือกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น คงปล่อยให้เด็กเกิดกิจกรรมในการอ่านตามปกติโดยไม่มีการกระตุ้นใด ๆ

๕. เก็บสถิติการยืมหนังสือรายชื่อที่กำหนดเป็นเวลา ๑ เดือน ภายหลังการทดลอง

๖. รวบรวมข้อมูลจากข้อ ๒ และข้อ ๕ มาทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และระหว่างก่อนการทดลองและภายหลังการทดลอง โดยการหาค่าดัชนีผลต่าง (\bar{D}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้

$$\text{จากสูตร } \bar{D} = \frac{\sum D_i}{n} \quad (\text{อำนาจ } \text{ จันทรวานิช ๒๕๒๕ : ๑๔๐})$$

เมื่อ \bar{D} แทน ความแตกต่างของจำนวนครั้งของการยืมหนังสือในระยะเวลาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยเฉลี่ย

เมื่อ $\sum D_i$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของจำนวนครั้งของการ ยืมหนังสือในระยะเวลาก่อนการทดลองและหลัง การทดลอง

เมื่อ n แทน จำนวนหนังสือที่ใช้ในการทดลอง

หาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากสูตร $sd = \sqrt{\frac{\sum D^2 - (\sum D_i)^2}{n - 1}}$ (อ้าง รุ่ง จันทวานิช ๒๕๒๕ : ๑๔๐)

เมื่อ $\sum D^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของจำนวนครั้งของการ ยืมหนังสือในระยะเวลาก่อนการทดลองและหลัง การทดลองยกกำลังสอง

เมื่อ $\sum D_i$ แทน ผลรวมความแตกต่างของจำนวนครั้งของการยืม หนังสือของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมยกกำลังสอง

เมื่อ $(\sum D_i)^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของจำนวนครั้งของการ ยืมหนังสือในระยะเวลาก่อนการทดลอง และหลัง การทดลองยกกำลังสอง

เมื่อ n แทน จำนวนหนังสือที่ใช้ในการทดลอง

ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งของการยืมหนังสือในระยะเวลาก่อน การทดลองและหลังการทดลอง

จากสูตร $t = \frac{\bar{D}}{sd/\sqrt{n}}$ (อ้าง รุ่ง จันทวานิช ๒๕๒๕ : ๑๔๓)

เมื่อ บี แทน ค่าความแตกต่างของจำนวนครั้งของการบีบหนังสือ
ในระยะเวลาก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
โดยเฉลี่ย

เมื่อ ซี แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เมื่อ ๓ แทน จำนวนหนังสือที่ใช้ในการทดลอง

๓. สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย